

Onderwijs voor kinderen en jongeren met EVB+

- April 2026 -

Vanuit het Kennisplatform zijn inmiddels verschillende bijeenkomsten georganiseerd over onderwijs voor kinderen en jongeren met EVB+. Daarnaast hebben we geïnventariseerd bij deelnemende organisatie welke methodieken, leerlijnen, schoolse vakken en activiteiten worden ingezet. We hebben de uitgewisselde kennis en expertise in dit document verzameld. Met regelmaat wordt dit document geactualiseerd.

Onderwijszorgarrangementen

Steeds meer kinderen en jongeren met EVB+ krijgen onderwijs. Hoewel er grote regionale verschillen zijn, is leerplichtonthefing niet meer vanzelfsprekend. De druk op speciaal onderwijs groeit. Er wordt op verschillende manier onderwijs verzorgd voor deze kinderen:

Onderwijs in zorgtijd

Verschillende organisatie hebben een afspraak met een onderwijsconsulent of leerkracht die een aantal keer in de week langs komt. En meekijkt hoe je onderwijs in zorgtijd kunt vormgeven.

Het voordeel is dat er meer ruimte is om aan te sluiten bij de kinderen. Er hoeven geen leerlijnen gevolgd te worden. Onderwijs biedt wel een extra expertise binnen de zorg: het methodisch werken aan ontwikkeling.

Zorg in onderwijstijd

Er wordt op een aantal plekken gewerkt aan onderwijszorgarrangementen. Daarbij is onderwijs leidend. Zorg sluit aan bij het onderwijs. Er is op dit moment een experimenteerregel, waardoor er meer vrijheid is om onderwijs te laten aansluiten bij de kinderen.

Zie ook: [Leidraad zorg in onderwijstijd \(NJI\)](#)

Methodieken

Welke methodieken worden gebruikt in het onderwijs aan kinderen en jongeren met EVB+?
In het onderwijs aan kinderen en jongeren met EVB+ worden verschillende methodieken en programma's gebruikt waarbij bewust wordt ingezet op ontwikkelen en leren. Methodieken en programma's die genoemd worden zijn:

- [LACCS-methodiek](#)
- [Ervaar het maar](#)
- [Doedels](#)
- [TEACCH](#)
- [Multi-sensory storytelling](#)
- [Applied Behavioral Analysis \(ABA\)](#)
- [Floorplay](#)
- [Zintuigenverhalen](#)
- [Kleine stapjes – methodische begeleiding](#)
- [Integraal Pakket voor Inclusief Onderwijs en Zorg \(IPIO-Z\)](#)

Er is een [overzicht van methodieken](#) gemaakt die bruikbaar zijn voor mensen met EVB+. Deze methodieken worden in de zorg gebruikt.

Leerlijnen

Maken jullie gebruik van leerlijnen voor de schoolvakken? En zo ja, welke?

De reacties zijn verschillend. De meesten geven aan dat ze vooral de zorgmethodieken inzetten. Soms wordt er gebruikt gemaakt van leerlijnen:

- [Plancius leerlijnen](#), de laagste leerroute (leerroute D of leerlijn 1)
- [Leerlijn piramide](#)
- [Veilig leren lezen](#) (voor enkele kinderen)
- [Lezen moet je doen](#)
- [Logico Primo](#)
- [Lesprogramma Bouw](#)
- [Leespraat](#)
- [Squla](#)

Een organisatie geeft aan dat ze binnen de algehele zorg gebruik maken van het [ontwikkelingsvolgmodel \(OVM\)](#). Op die manier hebben ze een beeld van de algehele ontwikkeling van een kind, de sterke en zwakke punten binnen de ontwikkeling en zijn er aanknopingspunten voor doelen en ontwikkeling.

Activiteiten en lesmaterialen

Welke activiteiten bieden jullie aan in het onderwijs voor kinderen en jongeren met EVB+?

De volgende activiteiten komen voorbij:

- Trainen op zelfredzaamheid
- Zelfredzaamheid vergroten door middel van ondersteunende communicatie middelen
- Gebaren leren
- Spelletjes bijvoorbeeld voor het versterken van samen spelen en tellen
- Snoezelen & Sensorische activiteiten
- Motorische oefeningen
- Sensopatisch materiaal
- Picto's lezen
- Rekenen
- Ondersteuning met een digibord

Er wordt inspiratie gezocht voor lesmaterialen, (educatieve) spellen en knutsels op de volgende websites en boeken:

- jufsanne.com
- juf-milou.nl
- Op [Wikiwijs](#) staat open lesmateriaal voor bijvoorbeeld kinderen met EMB
- Boek: [Fijn! Van Dorien Kikkert en Kirsten de Zwart](#)

Daarnaast nog een aantal concrete activiteiten:

- [Robin's Wereld](#)
- [Diverse games van Pillo](#), ontwikkeld in samenwerking met 's Heeren Loo
- [Loco](#)
- [Kiene Klanken](#)
- [Kracht van Eenvoud](#)
- [Rustbox](#)
- [BIM](#)
- [Tovertafel](#)
- [De liedjeskist](#)
- [Digiwand](#)
- [Educo – onderwijsmaterialen \(bv. Kiene klanken, letterstempels\)](#)
- [De Blikvanger \(LACCS\)](#)

Hoe geven jullie onderwijs?

Over het algemeen krijgen de kinderen onderwijs in een 'zorg onderwijsgroep' of onderwijszorgarrangement. Er is nauwe samenwerking tussen de zorg en een leerkracht. Vaak wordt de dagelijkse begeleiding gedaan vanuit de zorg en sluit een leerkracht aan, en bereid een leerkracht het onderwijs voor.

Over het algemeen werken de kinderen vooral 1 op 1 met de leerkracht. Er wordt geprobeerd om hetgeen er in de lessen aan bod komt, te integreren in de week zodat er regelmatig aan geoefend wordt. Er wordt geprobeerd om vaardigheden ook te oefenen tijdens alledaagse momenten en activiteiten, maar het is soms lastig om dit te integreren.

"En soms denk je ook te moeilijk en doe je eigenlijk al meer dan je denkt."

Vaak wordt er themagericht gewerkt. Opdrachten en activiteiten sluiten zoveel mogelijk aan het thema. Er wordt gezocht naar thema's die aansluiten bij de belevingswereld van de kinderen.

Hoe breng je in kaart wat en hoe een kind kan leren?

Over het algemeen onderzoekt men met hulp van de volgende middelen wat en hoe een kind kan leren.

- Observaties,
- Kennis van ouders en begeleiders/leerkrachten
- Intelligentie onderzoek (en adaptief niveau en emotionele behoeften)
- Leerlijnen (zie ook hierboven)

Daarnaast wordt op dit moment onderzoek gedaan naar [Dynamische Beoordeling van Leerpotentieel](#), specifiek voor kinderen met een matige tot ernstige verstandelijke beperking.

Vanuit het Kennisplatform EVB+ is een [overzicht van diagnostische instrumenten](#) gemaakt die ingezet kunnen worden bij mensen met EVB+.

Onderwijszorgarrangementen

Bij kinderen met EVB+ is er eigenlijk altijd sprake van intensieve samenwerking tussen zorg en onderwijs. Vaak wordt er gewerkt met onderwijszorgarrangementen. Het NJI (Nederlands Jeugdinstituut) begeleidt deze onderwijszorgarrangementen. Er wordt in proeftuinen gekeken naar mogelijkheden om de samenwerking tussen onderwijs en zorg te versterken. Meer informatie vind je hier:

[Wat speelt er rond onderwijs-zorgarrangementen? | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](#)

Meer informatie over passend onderwijs voor kinderen met een verstandelijke beperking en ernstige gedrags- en/ of psychiatrische problematiek (NJI)

[Zmolk-pakket: Passend onderwijs voor zmolk'ers | Nederlands Jeugdinstituut \(nji.nl\)](#)

[Leidraad Zorg in Onderwijstijd \(NJI\)](#)